

Číslo: 4075/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch **od 03. 05. 2022 do 05. 05. 2022**

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola s materskou školou, Školská 22, Svätý Peter	
Zriaďovateľ	Obec Svätý Peter

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Ingrid Zachorecová, riaditeľka školy

Mgr. Marek Mazan, zástupca riaditeľky pre základnú školu

Bc. Ema Šillingová, zástupkyňa riaditeľky pre materskú školu

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 4075/2021-2022 zo dňa 02. 05. 2022 **inšpekciu vykonali:**

Ing. Iveta Trévaiová, školská inšpektorka, ŠIC Nitra .....

Mgr. Klára Vrbová, školská inšpektorka, ŠIC Nitra .....

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKČIE

Práca pedagogického asistenta (PA) so žiakmi so zdravotným znevýhodnením (ZZ)

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaný subjekt bola štátna plnoorganizovaná základná škola s vyučovacím jazykom slovenským, ktorá bola súčasťou Základnej školy s materskou školou, Školská 22, Svätý Peter. Z celkového počtu 131 žiakov v 9 triedach sa spolu s intaktnými žiakmi formou začlenenia vzdelávalo v 8 z nich 21 žiakov. Na primárnom stupni vzdelávania boli zriadené 4 triedy so 48 žiakmi, v nižšom strednom vzdelávaní 5 tried s 83 žiakmi. Výchovno-vzdelávací proces zabezpečovalo 14 učiteľov (3 externe), 2 vychovávateľky a 4 pedagogické asistentky (ďalej PA) participujúce na vzdelávaní žiakov so zdravotným znevýhodnením (ďalej ZZ). Z európskych štrukturálnych a investičných fondov boli financované 2 PA na plný úväzok v rámci projektu Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II., z normatívnych finančných prostriedkov 2 PA na plný úväzok. Podľa predloženej dokumentácie zariadenia poradenstva a prevencie odporúčali na školský rok 2021/2022 pridelenie 5 PA pre 11 žiakov. Riaditeľka školy podľa Protokolu o zbere údajov Asistenti učiteľa požiadala o poskytnutie finančných prostriedkov pre 3 PA s uvedením 10 žiakov so ZZ a ich zaradením do 1. skupiny ZZ, pričom 2 žiaci na základe diagnostikovanej poruchy mali indikované zaradenie do 2. skupiny ZZ. Zariadenie poradenstva a prevencie v sprievodnom liste uviedlo, že vydalo odporúčanie

ďalším 5 žiakom so ZZ, riaditeľka školy nemala k dispozícii originál ani kópiu uvedeného tlačiva. V neformálnom rozhovore uviedla, že originálne tlačivo odporúčania bolo súčasťou žiadosti o pridelenie PA v rámci v škole realizovaného projektu. Požiadavku nižšieho počtu PA zdôvodnila predpokladom, že poskytnutie finančných prostriedkov na vyšší počet PA v škole nebolo reálne.

Z celkového počtu 21 začlenených žiakov so ZZ boli 3 v primárnom a 18 v nižšom strednom vzdelávaní. V primárnom vzdelávaní 1 PA pomáhala prekonávať bariéry 1 žiakovi v 1. ročníku (mentálne postihnutie), ktorý mal v diagnostickej správe odporúčanú pomoc PA. V nižšom strednom vzdelávaní mali podľa údajov riaditeľky školy uvedených v informačnom dotazníku 13 žiaci na základe odporúčania zariadení poradenstva a prevencie pridelených PA, z toho v 5. ročníku 1 (poruchy aktivity a pozornosti), v 6. ročníku 4 (vývinové poruchy učenia – 3, poruchy aktivity a pozornosti - 1), v 7. ročníku 4 (vývinové poruchy učenia – 3, poruchy aktivity a pozornosti - 1), v 8. ročníku 1 (mentálne postihnutie) a v 9. ročníku 3 (poruchy aktivity a pozornosti – 2, mentálne postihnutie – 1). Činnosť PA so žiakom 8. a 2 žiakmi 9. ročníka s vývinovými poruchami učenia napriek odporúčaniam zariadení poradenstva a prevencie (1 na 50 % a 2 na 30 %) riaditeľka školy v informačnom dotazníku neuviedla.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Zistenia z analýzy dokumentácie

Pracovnou náplňou PA boli priama činnosť so žiakmi so ZZ na vyučovacích hodinách so zameraním na uľahčenie ich adaptácie, pomoc pri prekonávaní bariér a príprave pomôcok, zabezpečenie pedagogického dozoru počas prestávok, kooperáciu s učiteľom a spoluorganizovanie činnosti, v oblasti voľnočasových aktivít napomáhanie pri ich realizácii (záujmové útvary, spoločenské aktivity, športové podujatia, návšteva historických a kultúrnych pamiatok). Úlohy PA boli orientované aj na spoluprácu so zákonnými zástupcami, oboznamovanie sa s rodinným prostredím žiakov so ZZ a v oblasti vzdelávacích aktivít rozvíjanie profesijných spôsobilostí účasťou PA na nich. Dve PA financované z Európskych štrukturálnych a investičných fondov dokumentovali svoje pôsobenie v škole štvrtoročne predkladanými písomnými správami o činnosti so žiakmi so ZZ počas jednotlivých mesiacov. Plán činnosti nemali vypracovaný. Zo zápisnice zo zasadnutia pedagogickej rady konanej dňa 05. 10. 2021 vyplynulo, že 1 PA bola nápomocná aj žiakovi 2. ročníka po návrate zo štúdia v zahraničí. Zápisnica z pracovnej porady zo dňa 15. 03. 2022 dokumentovala poverenie 1 PA výkonom administrátorky v skupine žiakov 9. ročníka so ZZ a 1 PA dozorom počas testovania, ako aj poskytnutie pomoci žiakom odídencom z Ukrajiny. Podľa písomného vyjadrenia zariadení poradenstva a prevencie z celkového počtu 21 začlenených žiakov potrebovalo pomoc PA 16, z nich 2 na 70 % vyučovacích hodín, 7 na 50 % a 2 na 30 % z týždenného počtu hodín. Odporúčania na pridelenie PA 5 žiakom nemala riaditeľka školy k dispozícii. Z hľadiska prekonávania bariér mali 9 žiaci so ZZ v odporúčaných špecifikovaných vyučovacích predmetoch (4 žiaci – slovenský jazyk a literatúra, matematika, geografia, dejepis, biológia, 2 žiaci - slovenský jazyk a literatúra, anglický jazyk, matematika, 1 žiak – slovenský jazyk a literatúra, anglický jazyk, matematika, dejepis, biológia, 1 žiak – slovenský jazyk a literatúra, anglický jazyk, matematika, geografia, 1 žiak – slovenský jazyk a literatúra, geografia, dejepis, chémia), 1 žiačka mala uvedenú nevyhnutnú pomoc na všetkých vyučovacích predmetoch, 1 v hlavných vyučovacích predmetoch a v ostatných podľa potreby. Riaditeľka školy v neformálnom

rozhovore uviedla, že pridelenie PA k žiakom so ZZ bolo na základe dohody triednych učiteľov a PA. Rozsah činnosti PA a ich pridelenie k žiakom so ZZ bolo nejasné vzhľadom na odlišnosť informácií poskytnutých PA v riadenom rozhovore, predložené rozvrhy žiakov so ZZ a obsah štvrtročných správ o práci PA so žiakmi so ZZ. Z predložených rozvrhov, rozhovoru s riaditeľkou školy, riadeného rozhovoru s PA a učiteľmi, priameho pozorovania na vyučovacích hodinách bolo zistené, že 1 PA sa venovala žiakovi 1. ročníka, ktorý bol diagnostikovaný v priebehu školského roka 2021/2022 a v diagnostickej správe mal odporúčanie na pomoc PA pri jeho vzdelávaní, čo sa na hospitovaných hodinách vzhľadom na jeho jazykovú bariéru a nesamostatnosť javilo ako nevyhnutnosť. Ďalšie 3 PA pomáhali 4 žiakom nižšieho stredného vzdelávania (5., 8. a 9. ročník – 2 žiaci s poruchami aktivity a pozornosti, 2 s mentálnym postihnutím) na základe odporúčania zariadení poradenstva a prevencie. Žiačke 5. ročníka sa 1 PA venovala v rozsahu 23 hodín (85 %), žiačke 8. ročníka poskytovala 1 PA pomoc na 22 hodinách (76 %) aj nad rámec zariadením poradenstva a prevencie odporúčaných predmetov (pracovné vyučovanie – 5 hodín, fyzika - 1 hodina, občianska náuka - 1, výtvarná výchova – 2 hodiny). Dvomi žiakmi 9. ročníka sa venovala 1 PA, z toho jednej žiačke na všetkých 30 vyučovacích hodinách, čo bolo nad rámec základného úväzku PA. V riadenom rozhovore 2 PA a 3 učiteľky uviedli, že podľa potreby, najmä pri písaní písomných prác sa pomoc poskytovala aj ďalším žiakom so ZZ v 6. a 7. ročníku. Štvrtročná správa o činnosti PA pre žiakov so ZZ za obdobie 01. 10. 2021 – 31. 12. 2021 obsahovala opis jej pôsobenia so žiakmi 6. ročníka na hodinách slovenského jazyka a literatúry (podstatné mená - vysvetľovanie úloh, pomoc pri zázname poznámok), biológie (písanie poznámok, úprava úloh) a matematiky (desatinné čísla – vysvetľovanie, zjednodušenie zadania úloh, uhly – pomoc pri rysovaní, používaní kružidla, zvládnutí kombinácie držania kružidla a ceruzky jednou rukou). Školská inšpekcia vykonala priame pozorovania v 6. a 7. ročníku, na hospitovaných hodinách neboli prítomné PA, učiteľia vo vzťahu k žiakom so ZZ akceptovali odporúčania zariadení poradenstva a prevencie. Traja žiaci s vývinovými poruchami učenia nemali prideleného PA na hodinách, pri priamom pozorovaní hodín bola zjavná pomoc poskytovaná učiteľmi (napr. usadenie v blízkosti učiteľa, vopred pripravené poznámky, zvýrazňovanie kľúčových slov, používanie kalkulačky).

V diagnostických správach zariadenia poradenstva a prevencie odporúčali 13 žiakom so ZZ používanie kompenzačných pomôcok (napr. číselný rad, počítadlo, kalkulačka, tabuľka spojov násobenia a delenia, slovníky, didaktické kartičky a tabuľky, myšlienkové mapy, tabuľky s gramatickými pravidlami a javmi, nápovedná obrázková abeceda), ktoré boli väčšinou uvedené aj v ich individuálnych vzdelávacích programoch (ďalej IVP). Dokumentácia žiakov so ZZ bola kompletná. Výskyt nedostatkov súvisel s neúplnosťou jej vedenia (napr. nepodčiarknutie súhlasu alebo nesúhlasu k formám vzdelávania zákonnými zástupcami 18 žiakov so ZZ v tlačive Návrhu na vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v materskej škole, základnej škole, strednej škole a v špeciálnej škole, ojedinele absencia rodného čísla a potvrdenia Záznamu o prehodnotení návrhu na zmenu formy vzdelávania žiaka zariadením poradenstva a prevencie) alebo nedostatočným rozpracovaním obsahu IVP. Nezrovnalosti vo vedení dokumentácie žiakov so ZZ sa vyskytli pri skoršom prerokovaní návrhu na vzdelávanie 4 žiakov formou začlenením ako bola ich zákonnými zástupcami podaná žiadosť. IVP sa vyznačovali nejednotnou formou, čo sa prejavilo v rôznom obsahu ich spracovania. V niektorých chýbalo stanovenie dlhodobých

a krátkodobých cieľov, v dvoch najnovšie spracovaných IVP spôsob hodnotenia, zabezpečenie kompenzačných pomôcok, znenie záznamu o vzdelávaní žiaka podľa IVP do doložky na vysvedčení. V dvoch IVP boli neúplne rozpracované odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie z hľadiska písania diktátov, rešpektovania pracovného tempa a oceňovania pokrokov v učení sa. Ojedinele sa vyskytli neúplné údaje v IVP (napr. neuvedený školský rok, ročník) alebo boli bez základných údajov vyplývajúcich z odborných vyšetrení či ich aktualizácie, prípadne sa závery diagnostiky prelínali. Oboznámenie sa s obsahom IVP nedokumentovali podpisy najmä triednych učiteľov, riaditeľky školy a ojedinele zákonného zástupcu začleneného žiaka. Žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia postupovali podľa rámcového učebného plánu Vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie, v IVP nemali spracovanú úpravu obsahu vzdelávania. V obsahu IVP niektorých žiakov sa vyskytli nezrovnalosti v súvislosti s nesprávne uvedeným postupovým ročníkom žiaka so ZZ, nereálne stanoveným dlhodobým cieľom (zvládnuť 3. ročník žiačkou 7. ročníka), deklarováním spolupráce s PA, pričom žiak nemal odporúčanie na jeho pridelenie, uvedením úpravy obsahu učebných osnov z cudzích jazykov a možnosti úpravy hodnotenia žiaka, čo nekorešpondovalo s realitou. Oprava nesprávnych údajov v IVP bola realizovaná použitím chemických prostriedkov. Na implementáciu odporúčaní zariadení poradenstva a prevencie do výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov so ZZ poukazovali písanie písomných skúšok mimo triedy za prítomnosti PA, používanie kompenzačných pomôcok, aplikácia individuálneho prístupu, rozvíjanie praktických zručností, rešpektovanie psychomotorického tempa, oceňovanie snahy a pokrokov žiakov na hodinách pozorovaných školskou inšpekciou. Kontraproduktívne sa javilo usadenie jednej žiačky s poruchou aktivity a pozornosti v blízkosti zdroja podnetu spôsobujúcemu narušenie alebo stratu koncentrácie, menší akcent bol venovaný striedaniu priamej a nepriamej činnosti, poskytovaniu prestávok na oddych v relaxačnom kútiku alebo v lavici, podpore sebahodnotenia a hodnotenia výsledkov činnosti žiakmi so ZZ. Na individuálnu činnosť (pracovné vyučovanie, písanie písomných prác) so žiakmi so ZZ mimo bežnej triedy, podľa vyjadrenia PA, využívali učebňu pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Negatívom bol presun žiakov s mentálnym postihnutím na niektorých hodinách (pracovné vyučovanie, hudobná výchova, matematika, slovenský jazyk a literatúra) do nižších ročníkov (6. – 8.) mimo kolektívu rovesníkov a kmeňovej triedy.

Zistenia z riadeného rozhovoru s PA

PA sa považovali za rovnocenné členky v pedagogickom zbore, čo vyjadrili v riadenom rozhovore. Ich prítomnosť na zasadnutiach pedagogickej rady a pracovných porád potvrdzovali záznamy v zápisniciach. Podľa vyjadrenia riaditeľky školy metodické orgány neboli zriadené. Jedna PA uviedla aj účasť na spoločných stretnutiach s výchovnou poradkyňou, ktorá im poskytovala informácie o žiakoch so ZZ, najmä vo vzťahu k ich špecifickým potrebám, obsahu IVP a používaniu kompenzačných pomôcok v procese vzdelávania. Aktívna účasť alebo diskusia PA v oblasti riešenia výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov so ZZ uvedená PA v rozhovore nebola v zápisniciach zo zasadnutí pedagogickej rady ani pracovných porád zaznamenaná. Podľa názoru všetkých 4 PA učitelia akceptovali ich návrhy a prijímali spätnú väzbu o učebných výsledkoch žiakov so ZZ. Priebežne, ale aj po vyučovacej hodine poskytovali učiteľom informácie o osvojení si učiva, zvládání či nezvládání pridelených úloh žiakmi so ZZ. V škole nepôsobil školský špeciálny pedagóg, PA

metodicky usmerňovala výchovná poradkyňa. Jedna PA poukázala aj na poskytovanie informácií riaditeľkou školy, jedna triednymi učiteľmi. Polovica PA uviedla svoj podiel na prekonávaní sociálnych bariér žiakom so ZZ, štvrtina aj zdravotných, jazykových, priestorových, ale tiež na vytváraní pocitu istoty pri zdoľávaní prekážok v ich učení. Prínos svojho pôsobenia vo vzdelávacom prostredí videli najmä v poskytovaní pomoci žiakom so ZZ (sústredenie sa na činnosť, učenie sa, odbúravanie neistoty, vysvetlenie zadania úloh, individuálny prístup, vlastné tempo v učení sa a vo vykonávaných činnostiach), čo zvyšovalo ich sebadôveru vo vlastné schopnosti. Práve pomoc poskytovanú žiakom so ZZ na vyučovacích hodinách vnímali ako uľahčenie práce učiteľom a väčší priestor pre činnosť s intaktnými žiakmi. Vo vzťahu k zákonným zástupcom žiakov so ZZ za pozitíva svojho pôsobenia v škole považovali dôveru a spoľahnutie sa, že ich deťom bola poskytovaná pomoc, čo vnímali ako klady najmä počas dištančného vzdelávania svojich detí PA. Vzájomné rešpektovanie sa podľa názoru 1 PA viedlo k rovnakému prístupu vo výchove a vzdelávaní v školskom i domácom prostredí, s pozitívnym dopadom na dosiahnuté výsledky a dodržiavanie nastavených pravidiel správania sa žiakmi so ZZ. Na priamu komunikáciu (telefonicky, konzultácie) so zákonnými zástupcami žiakov so ZZ poukázali 2 PA, ostatné uviedli poskytovanie informácií triednymi učiteľmi. Len 1 PA spomenula prekážky v jej činnosti v kontexte žiakov so ZZ, ktoré sa týkali začiatku jej pôsobenia v škole s 1 žiačkou so ZZ a súviseli s problémom nadviazania kontaktu, spolupráce a rešpektu zo strany žiačky a jej rodiny. Všetky PA sa zhodli vo svojich odpovediach, že nemali žiadne prekážky v súvislosti s pedagógmi a zákonnými zástupcami žiakov so ZZ, ktoré by im bránili v činnosti. PA spĺňali kvalifikačné požiadavky, 1 PA získala špeciálno-pedagogickú spôsobilosť 2-ročným štúdiom v Metodicko-pedagogickom centre Bratislava. Tri štvrtiny PA uviedli vzdelávanie v problematike žiakov so ZZ formou samoštúdia a webinárov, ktoré ponúkalo Inkluzentrum – Centrum inkluzívneho vzdelávania Bratislava.

Zistenia z priameho pozorovania v triede pri práci PA so žiakmi so ZZ

Školská inšpekcia vykonala spolu 13 hospitácií v triedach so žiakmi so ZZ, ktorí mali odporúčanie na pridelenie PA. Činnosť PA bola sledovaná na 9 vyučovacích hodinách, z toho v triede primárneho vzdelávania na 2 (slovenský jazyk a literatúra, matematika) a nižšieho stredného vzdelávania na 7 (slovenský jazyk a literatúra – 3, matematika – 2, dejepis, chémia/pracovné vyučovanie – po 1). Okrem nich sa uskutočnili 4 hospitácie na hodinách slovenského jazyka a literatúry, biológie a geografie v dvoch triedach 6. a 7. ročníka, v ktorých podľa písomného vyjadrenia riaditeľky školy sa venovali PA žiakom so ZZ podľa potreby na základe odporúčania na ich pridelenie zariadeniami poradenstva a prevencie. Počas priameho pozorovania na uvedených vyučovacích hodinách s nimi PA nepracovali.

Vzdelávanie žiakov so ZZ v prítomnosti PA prebiehalo na všetkých hospitovaných hodinách v bežnej triede, pričom na dvoch tretinách (66,67 %) hodín pracovali PA s jedným žiakom a na tretine (33,33 %) so skupinou žiakov (pracovné vyučovanie 8. a 9. ročník počas chémie v 8. ročníku, hodiny v 9. ročníku s 2 žiakmi so ZZ). PA pracovali prevažne formou individuálnej činnosti s konkrétnym žiakom so ZZ väčšinou súbežne s učiteľom, ojedinele sa realizovala skupinová činnosť. PA poznali svoje kompetencie, silné a slabé stránky žiakov so ZZ, žiaci im dôverovali, čo sa prejavilo na hospitovaných hodinách v ich reakciách (očný kontakt žiaka so ZZ, činnosť len na pokyny a inštrukcie PA, zdôverenie sa s problémom a spoločné opustenie triedy s PA). Na prevažnej väčšine hodín rešpektovali rozhodnutia učiteľov, riadili sa

ich inštrukciami, svoju aktivitu prejavili pri riešení osobnostného problému žiačky, rozkrokovanie úloh pre lepšie pochopenie žiakmi, iniciatívu na dvoch tretinách hodín pri zvyrazňovaní kľúčových slov v texte, preklade pokynov a inštrukcií 1 žiakovi do maďarského jazyka z dôvodu jazykovej bariéry, čítaní slov pomocou kartičiek s písmenami a slabikami, predpísaní písmen a slabík do zošita žiakovi v primárnom vzdelávaní, rozvíjaní manuálnych zručností žiakov pri práci s papierom. Na viac ako dvoch tretinách hodín spoluorganizovali činnosť žiakov so ZZ v súlade s pokynmi učiteľa, pri výučbe žiakov s mentálnym postihnutím (pracovné vyučovanie, matematika) PA organizovala ich činnosť samostatne s priebežnou kontrolou učiteľov. S výnimkou jednej hodiny s dominantným postavením učiteľky a prevahou riadeného rozhovoru PA poskytovali žiakom so ZZ pomoc pri vysvetľovaní zadania úloh v pracovných listoch, učebniciach, pracovného postupu zhotovenia výrobku, vyhľadávanií a spájanií tlačených tvarov grafém s písanými. Umožnili žiakom so ZZ riešiť písomne zadané úlohy ich vlastným pracovným tempom, pri ústnych odpovediach im ponechali dostatočný časový priestor. Len na jednej hodine sa prejavila negatívna reakcia niektorých spolužiakov na dlhé trvanie a čakanie odpovede od žiaka so ZZ. Správnosť výsledkov riešených úloh žiakmi PA priebežne overovali, poskytovali im spätnú väzbu o správnych alebo nesprávnych riešeniach. Žiačky s poruchou aktivity a pozornosti vyznačovala PA perom so zelenou tuhou skúškou správnosti a žiakovi s mentálnym postihnutím správne riešenia. Vytvárali priestor ku kontrole výsledkov činnosti (napr. skúška správnosti, upozornenie na sústredenie sa a prečítanie písmena správne), čím ich učili pracovať s chybou a viedli k samostatnosti. Dbali na dôslednú fixáciu správneho algoritmu riešenia numerických úloh, plynulé čítanie, porozumenie a pochopenie obsahu prečítaného textu. Oceňovali každú snahu a pokroky v učení žiakov so ZZ, ich sebadôveru sa snažili zvyšovať povzbudzovaním, verbálnym vyjadrením dôvery v ich schopnosti zvládnuť zadané úlohy, pohladením či chytením za ruku. Na viac ako dvoch tretinách hodín ich motivovali k činnostiam, niektorí žiaci so ZZ bez prítomnosti PA neboli schopní samostatnej činnosti. Zohľadňovali ich vzdelávacie osobitosti a špecifiká, podľa potreby im pomáhali pri orientácii v zošite, pracovnom liste alebo v učebnom texte, v nevyhnutnej miere aj pri riešení úloh nápovedami. Pomohli im pri manuálnych činnostiach (napr. lepenie poznámok do zošita, obrázkov na papier) a podľa potreby aj pri manipulácii s kompenzačnými pomôckami, učebnicami. Žiakom s mentálnym postihnutím dovolili počítat' na prstoch aj vo vyšších ročníkoch, umožnili používanie kompenzačných (tabuľky s tlačenými tvarmi písmen, so slabikami, gramatické tabuľky, slovník) a učebných pomôcok (obrázky číslic a písmen) na zvýšenie názornosti, prípadne poskytli vopred pripravené poznámky. Žiaci so ZZ boli zapájaní do činnosti spolu s intaktnými žiakmi s výnimkou dvoch hodín (pracovné vyučovanie, matematika) s edukáciou žiakov s mentálnym postihnutím na nižšom strednom vzdelávaní, bez poskytnutia možnosti počítania príkladov na tabuli. V primárnom vzdelávaní žiak s mentálnym postihnutím dostal priestor na riešenie úloh na tabuli, určovanie číslic podľa obrázkov, za čo bol odmenený potleskom. Minimálny dôraz sa kládol na striedanie priamej a nepriamej činnosti, poskytnutie prestávky na oddych pri činnosti žiakov so ZZ, čo sa prejavilo únavou (ležanie na lavici) najmä žiačky s poruchou aktivity a pozornosti a jednotvárnou činnosťou žiakov s mentálnym postihnutím. Na zmeny v správaní sa a reakcie žiakov s poruchami aktivity a pozornosti PA promptne reagovali, na 3 hodinách opustili s nimi priestory triedy a krátky čas boli s nimi na chodbe. Na menej ako polovici hodín hľadali optimálny spôsob činnosti pre žiaka

s podporou výberu individuálneho postupu žiakom. V minimálnej miere PA pomáhali podporovať sebahodnotenie alebo hodnotenie výsledkov činnosti žiakmi, čo sa na niektorých hodinách realizovalo na podnet učiteľov. Na hodine slovenského jazyka a literatúry, pracovného vyučovania sebahodnotenie smerovalo skôr k vyjadreniu hodnotových postojov k vyučovacej hodine, s negatívnym sebahodnotením bez zdôvodnenia žiakmi. Väčšinou priebežne, menej na konci vyučovacej hodiny poskytli žiakom spätnú väzbu, ojedinele sa vyskytlo zhodnotenie splnenia úlohy alebo činnosti, prípadne poukázanie na nedostatky (napr. pracovné vyučovanie). Tolerantný, akceptujúci a trpezlivý prístup PA k žiakom so ZZ prispel k priaznivej pracovnej atmosfére, na 2 hodinách slovenského jazyka a literatúry a 1 hodine matematiky k tvorivej a dynamickej.

Zistenia z rozhovoru s vyučujúcim daného predmetu

Riadený rozhovor sa uskutočnil so 6 učiteľmi po priamom pozorovaní činnosti PA so žiakmi so ZZ v 4 triedach. Z ich vyjadrení vyplynulo, že PA rešpektovali ich názory a rozhodnutia, poznali silné a slabé stránky žiakov so ZZ, podľa väčšiny učiteľov (83,33 %) prichádzali s vlastnou iniciatívou pri príprave spoločných hodín a poznali svoje kompetencie. Viac ako polovica učiteľov (66,67 %) vnímala prejavy aktivity PA na hodinách, len polovica učiteľov uviedla čakanie PA na ich pokyny. V prevažnej miere participovali s učiteľmi na príprave vyučovacích hodín a didaktických pomôcok (83,33 %), vyučovacieho materiálu (66,67 %), ojedinele podkladov (33,33 %) žiakov so ZZ. Ich prínos vo vzťahu k žiakom so ZZ videli najmä v poskytovaní pomoci pri vysvetlení zadania úlohy pre jej lepšie pochopenie žiakmi, dostatku času na spracovanie úloh, formulovanie odpovede. Niektorí učiteľia (66,67 %) vyzdvihli oceňovanie pozitívnych prejavov a výsledkov v učení sa a v správaní sa žiakov so ZZ, ako aj vytváranie priestoru ku kontrole výsledkov ich činnosti. Polovica pedagógov poukázala na ich pomoc pri príprave pomôcok, podpore samostatnosti žiakov so ZZ, motivácii k činnostiam, udržiavaní pozornosti, výbere postupov vyhovujúcich učebnému potenciálu žiakov so ZZ a spoluorganizovaní činnosti na vyučovacích hodinách, ako aj individuálnom písaní písomných prác so žiakmi. Učiteľia ocenili ich pomoc pri vzdelávaní žiakov so ZZ, uviedli, že neustála prítomnosť PA uľahčovala ich činnosť a umožňovala pri učení sa žiakov so ZZ poskytovať okamžitú podporu a spätnú väzbu. Ich prítomnosť na hodinách vnímali ako neoddeliteľnú súčasť vyučovacej hodiny, ktorá prispela k dobrej pracovnej a priateľskej atmosfére s pozitívnym dopadom na spokojnosť všetkých subjektov výchovy a vzdelávania.

1.3 INÉ ZISTENIA

Riaditeľka školy, zástupca riaditeľky školy (nevlastný brat) a jeho manželka (učiteľka) boli blízkymi osobami, čím nastala vzájomná priama podriadenosť alebo nadriadenosť.

Zástupca riaditeľky školy absolvoval funkčné vzdelávanie v roku 2010, neabsolvoval funkčné inováčné vzdelávanie pred ukončením platnosti predchádzajúceho podľa právnych predpisov účinných do 31. augusta 2019.

2 ZÁVERY

Zabezpečenie pedagogických asistentiek k žiakom so zdravotným znevýhodnením sa orientovalo najmä na poskytnutie pomoci pri vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, poruchami aktivity a pozornosti. Vo vzťahu k ostatným žiakom s vývinovými poruchami učenia

s odporúčaním na pridelenie pedagogického asistenta zariadeniami poradenstva a prevencie bola pomoc poskytovaná najmä pri písaní písomných prác a diktátov, na základe požiadaviek zo strany učiteľov aj na hodinách slovenského jazyka a literatúry, matematiky, biológie, na čo poukazovali záznamy v štvrtročných správach o činnosti jednej z pedagogických asistentiek, rozhovory s riaditeľkou školy, učiteľmi a pedagogickými asistentkami. Ich pridelenie k žiakom so zdravotným znevýhodnením, ako aj určenie počtu vyučovacích hodín nebolo optimálne. Pedagogické asistentky metodicky usmerňovala výchovná poradkyňa, ktorá v oblasti edukácie žiakov so zdravotným znevýhodnením nahrádzala pozíciu školskej špeciálnej pedagogičky. Absencia školskej špeciálnej pedagogičky vo vzdelávacom prostredí mala dopad na usmerňovanie pedagogických zamestnancov najmä vo vzťahu k tvorbe individuálnych vzdelávacích programov pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, čo sa prejavilo v nejednotnosti ich spracovania s výskytom neúplných údajov a rozporov v zabezpečení špecifických podmienok pri vzdelávaní. Kvalitu ich spracovania znižovalo najmä nestanovenie úpravy obsahu vzdelávania, spôsobu hodnotenia a rozpracovania časti odporúčaní z diagnostických správ zariadení poradenstva a prevencie. Vyskytujúce sa nezrovnalosti, ale aj chýbajúce preukázateľné oboznámenie sa s obsahom individuálnych vzdelávacích programov triednymi učiteľmi znižovali ich využitie v praxi. Absencia podpisu zákonných zástupcov žiakov so zdravotným znevýhodnením v niektorých individuálnych vzdelávacích programoch potvrdzovala neuskutočnenie konzultovania ich obsahu s nimi. Nedostatkom bolo používanie chemických prostriedkov pri oprave nesprávnych záznamov v individuálnych vzdelávacích programoch. Pôsobenie pedagogických asistentiek sa cielene zameriavalo na poskytovaní pomoci žiakom so zdravotným znevýhodnením pri prekonávaní prekážok v učení sa, vysvetľovaní zadania úloh a pracovných postupov zrozumiteľnejším a jednoduchším spôsobom pre žiakov, prekladom do maďarského jazyka žiakovi s jazykovou bariérou. Nedostatkom bolo vzdelávanie časti žiakov podľa rámcového učebného plánu Vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím, čo viedlo z hľadiska splnenia týždenného počtu vyučovacích hodín v niektorých predmetoch k nutnosti ich presunu do nižších ročníkov.

Pedagogické asistentky v riadenom rozhovore poukázali na dobré vzťahy s učiteľmi, považovali sa za rovnocenných partnerov ostatných pedagogických zamestnancov, zúčastňovali sa zasadnutí pedagogickej rady a pracovných porád. Tie, ktoré boli financované z Európskych štrukturálnych a investičných fondov vo svojich štvrtročne predkladaných písomných správach opisovali činnosť so žiakmi so zdravotným znevýhodnením. Podľa ich vyjadrenia sa vo vzťahu k žiakom so zdravotným znevýhodnením podieľali na prekonávaní najmä sociálnych bariér, menej zdravotných, jazykových a priestorových. Nimi poskytnuté informácie o poskytovaní spätnej väzby sa potvrdili len o niečo viac ako polovici hospitovaných hodín. Spĺňali kvalifikačné požiadavky, pozitívom bola špeciálno-pedagogická spôsobilosť jednej z nich. Problematike žiakov so zdravotným znevýhodnením sa venovali formou samoštúdia a účasťou na webinároch ponúkaných Inkluzentrom – Centrom inkluzívneho vzdelávania Bratislava.

Priame pozorovania a riadené rozhovory s učiteľmi poukázali na pozitívny prínos pôsobenia pedagogických asistentiek vo vzdelávacom procese vzhľadom na zabezpečenie pomoci žiakom so zdravotným znevýhodnením formou neustáleho individuálneho prístupu, oceňovania snahy, pokroku a správneho výsledku ich činnosti. Pocit sebadôvery zaisťovali povzbudzovaním, uisťovaním žiakov o ich schopnostiach a zručnostiach zvládnuť pridelené úlohy, pohladením či stiskom ruky. V snahe eliminovať akýkoľvek negatívny podnet u žiakov s poruchami aktivity a pozornosti PA promptne zmenili na malú chvíľu so žiakmi vzdelávacie prostredie. Akceptovali spolu s učiteľmi odporúčania zariadení poradenstva a prevencie

pri ich edukácii s cieľom saturácie špeciálnych potrieb žiakov so zdravotným znevýhodnením. Menší priestor na vyučovacích hodinách bol vytvorený na rozvíjanie sebahodnotiacich a hodnotiacich zručností žiakov, zaraďovanie prestávok na oddych alebo relaxačných chvíľok, striedanie priamej a nepriamej činnosti z hľadiska odbúravania jednotvárnej stereotypnej činnosti a únavy žiakov najmä s mentálnym postihnutím a poruchami aktivity a pozornosti.

Zistilo sa porušenie všeobecne záväzných právnych a interných predpisov:

1. § 7 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej školský zákon) (nedodržanie rámcového učebného plánu inovovaného štátneho vzdelávacieho programu pri vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím),
2. § 7a ods. 2 a ods. 4 školského zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej školský zákon) (nekonzultovanie obsahu individuálneho vzdelávacieho programu so zákonnými zástupcami začlenených žiakov, absencia úpravy obsahu a spôsobu hodnotenia v niektorých individuálnych vzdelávacích programoch).
3. § 94 ods. 4 školského zákona (nepôsobenie školského špeciálneho pedagóga v škole pri počte 21 začlenených žiakov so zdravotným znevýhodnením).
4. § 17 ods. 2 vyhlášky č. 320/2008 Z. z. o základnej škole v znení neskorších predpisov (vymazávanie údajov v pedagogickej dokumentácii chemickými prostriedkami).

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. **odporúča**
  - zamerať kontrolnú činnosť na vedenie dokumentácie začlenených žiakov s cieľom odstrániť nezrovnalosti v obsahu individuálnych vzdelávacích programov a v ich neúplnosti,
  - doplniť do individuálneho vzdelávacieho programu žiakov dlhodobé a krátkodobé ciele,
  - venovať pozornosť metodickému usmerňovaniu pedagogických zamestnancov v súvislosti s tvorbou individuálnych vzdelávacích programov a k jednotnému spôsobu ich spracovania, s dôrazom na osobitosti každého žiaka so zdravotným znevýhodnením,
  - vytvárať priestor na rozvíjanie sebahodnotiacich zručností žiakov so zdravotným znevýhodnením, podporovať sebahodnotenie a hodnotenie výsledkov ich činnosti v edukačnom procese,
  - zaraďovať podľa potreby žiakov relaxačné prestávky, striedať priamu a nepriamu činnosť žiakov so zdravotným znevýhodnením na vyučovacích hodinách, zapájať žiakov s mentálnym postihnutím do činnosti spolu s intaktnými žiakmi,
  - optimalizovať počet vyučovacích hodín pedagogickým asistentkám a ich pridelenie žiakom so zdravotným znevýhodnením podľa odporúčaní zariadení poradenstva a prevencie.

2. **ukladá kontrolovanému** subjektu v lehote do 20. 06. 2022 **prijat' konkrétne opatrenia** na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich sa vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím, nekonzultovania obsahu individuálneho vzdelávacieho programu so zákonnými zástupcami začlenených žiakov, absencie úpravy obsahu vzdelávania a spôsobu hodnotenia v individuálnom vzdelávacom programe, nepôsobenia školského špeciálneho pedagóga v škole, opravy nesprávnych údajov chemickými prostriedkami a predložiť ich Školskému inšpekčnému centru Nitra s uvedenými termínmi splnenia a menami zodpovedných zamestnancov.

Správu o splnení prijatých a uložených opatrení na odstránenie nedostatkov a ich príčin predložiť Školskému inšpekčnému centru Nitra v termíne do 30. 09. 2022.

PÍ SOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Inovovaný školský vzdelávací program pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie „Brána jazykov otvorená“,
2. správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach za školský rok 2020/2021,
3. náplň práce AU pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením v základných školách,
4. štvrtročná správa o činnosti asistenta učiteľa pre žiakov so zdravotným znevýhodnením (01. 10. 2021 – 31. 12. 2021, 01. 01. 2022 – 31. 03. 2022),
5. rozvrh hodín tried a žiakov s mentálnym postihnutím,
6. dokumentácia žiakov so zdravotným znevýhodnením (Návrh na vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v materskej škole, základnej škole, strednej škole a v špeciálnej škole, správy z diagnostických vyšetrení, žiadosť zákonného zástupcu k zmene formy vzdelávania, individuálny vzdelávací program, odporúčanie k prideleniu asistenta učiteľa na školský rok 2021/2022),
7. doklady o vzdelaní pedagogických asistentiek,
8. zápisnice zo zasadnutí pedagogickej rady a z pracovných porád,
9. Plán kontinuálneho vzdelávania na školský rok 2021 - 2022,
10. protokol o zbere údajov Asistenti učiteľa – máj 2021 (na školský rok 2021/2022) školy s právnou subjektivitou.

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Ing. Iveta Trévaiová

Dňa: 31. 05. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Nitra:
Ing. Iveta Trévaiová

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
Mgr. Ingrid Zachorecová

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 06. 06. 2022 v Nitre:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Nitra:

Ing. Iveta Trévaiová .....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Ingrid Zachorecová .....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 pracovných dní od prerokovania):

Mgr. Ingrid Zachorecová, riaditeľka školy .....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Ing. Iveta Trévaiová, školská inšpektorka .....

Na vedomie

Štátna školská inšpekcia Bratislava - úsek inšpekčnej činnosti